Sosiaali- ja terveysministeriö

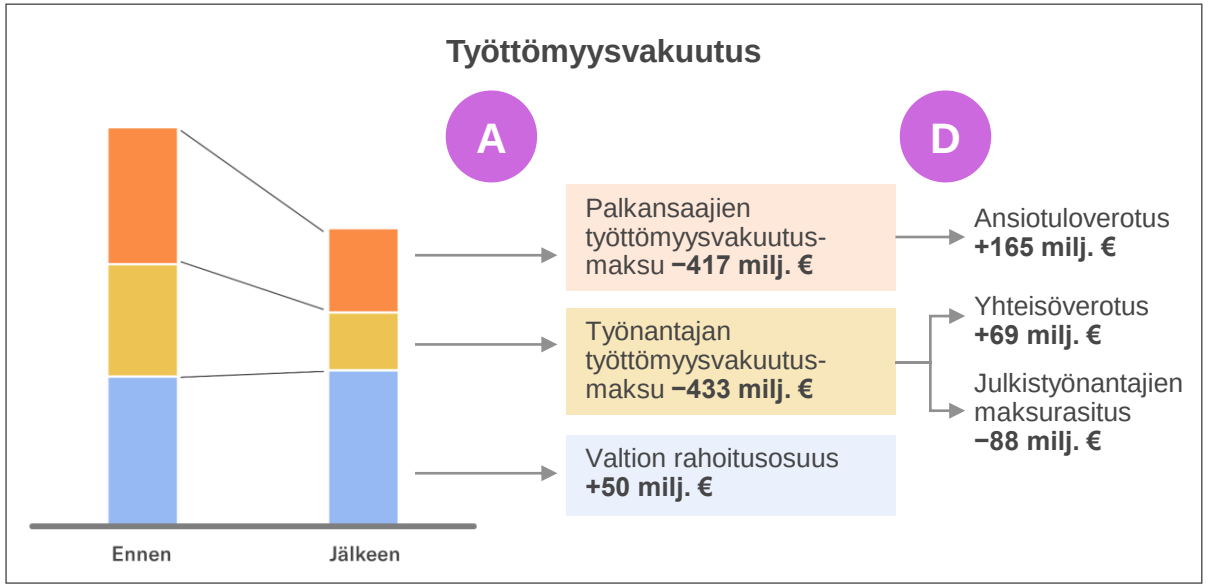
Hallituksen esitys eduskunnalle sosiaaliturvarahastojen säästöjen valtion ja kuntien talouden vahvistamiseen ohjaamista ja sairauspäivärahan muutoksia koskevaksi lainsäädännöksi (HE 123/2024 vp)

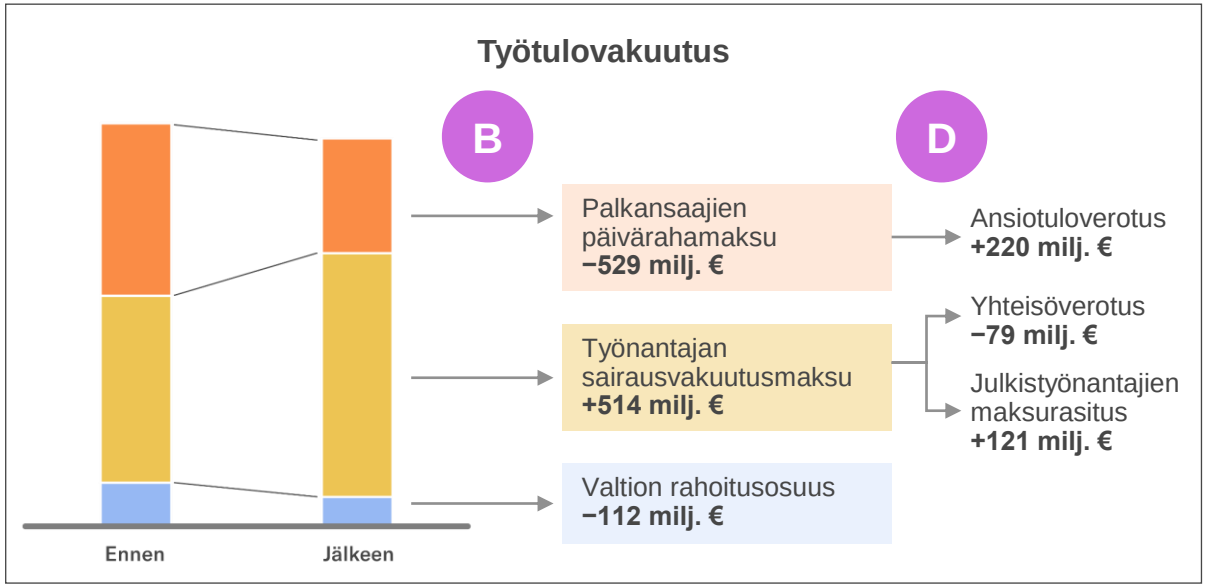
Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle,
kuuleminen 10.10.2024

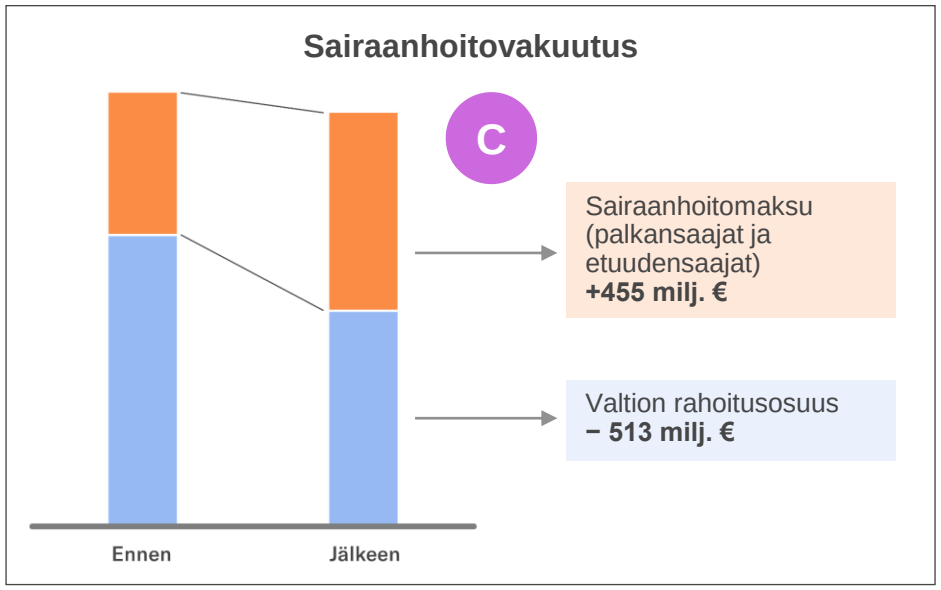
Tapio Isolankila
Sosiaali- ja terveysministeriö

Kanavointiratkaisu

Kaavio kuvaa rahoitusmuutoksen periaatetta, pylväät eivät ole mittakaavassa

- Palkansaajat
- Työnantajat
- Valtio

A. Työttömyysturvan säästöt alentavat työttömyysvakuutusmaksuja. Kelalle työttömyysvakuutusmaksuista tilitettävä 50,3 milj. euroa poistetaan (valtion rahoitusosuus kasvaa)
B. Työnantajien rahoitusosuutta nostetaan ja palkansaajien osuutta lasketaan työtulovakuutuksessa. Valtion 5% rahoitusosuus poistetaan
C. Palkansaajien osuutta sairaanhoitovakuutuksesta korotetaan ja valtion osuutta lasketaan
D. Työttömyysvakuutus ja sairausvakuutusmaksujen muutokset vaikuttavat verokertymiin ja julkisten työnantajien kustannuksiin

Kanavointiratkaistun vaikutukset julkiseen talouteen 2026

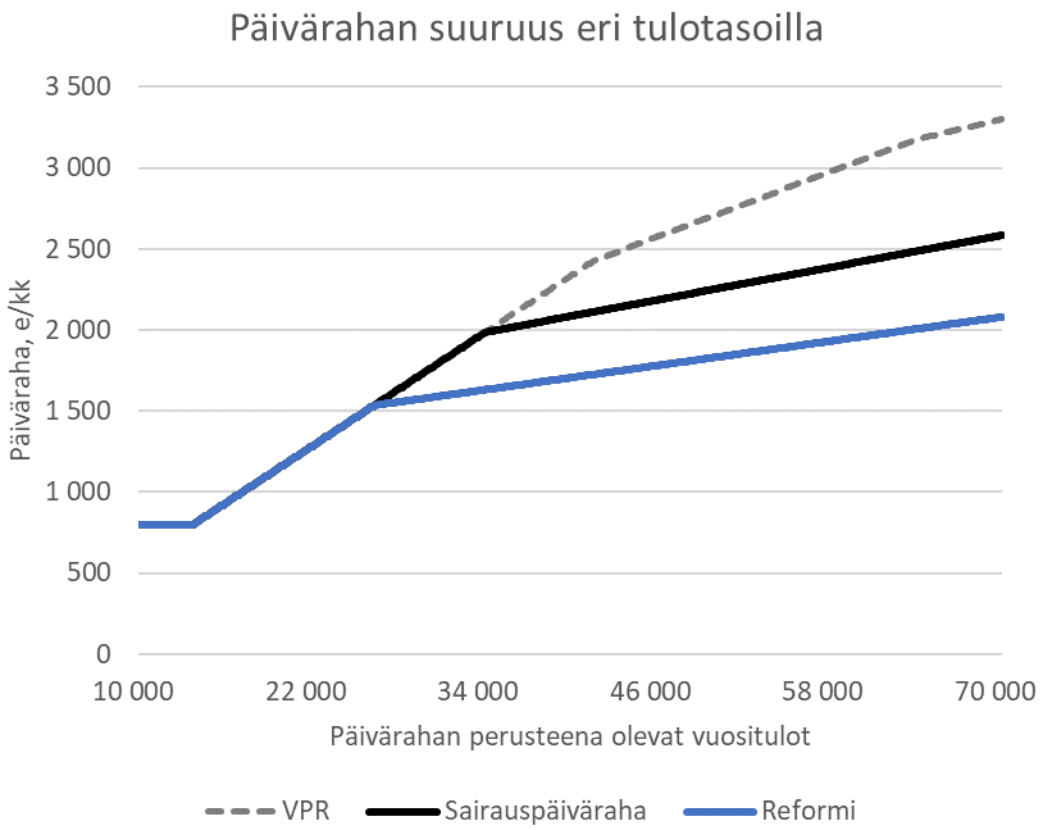
- Kanavointitarve yhteensä 1130 milj. euroa
  - 220 milj. euroa kanavoitu jo 2024 veromuutoksilla
  - Puuttuva osa tällä esityksellä.

- Työttömyysvakuutus
  - Vakuutusmaksut muuttuvat normaalisti
- Työtulovakuutus
  - Työnantajan sairausvakuutusmaksu +0,43%-yks.
  - Palkansaajan ja yrittäjän päivärahamaksu -0,46%-yks.
- Sairaanhoitovakuutus
  - Sairaanhoitomaksu palkka- ja yrittäjän työtulosta +0,46%-yks. (+0,53%-yks. 2025)
  - Sairaanhoitomaksu etuus- ja eläketulosta ei muutu

Toimenpide	**Vaikutus**	**Milj. euroa**
Työllisyysrahaston 50,3 milj. euron tilityksestä luopuminen	Kasvattaa valtion menoja	-50
Valtion 5 % perusosuuden poisto työtulovakuutuksessa	Pienentää valtion menoja	112
Valtion rahoitusosuus sairaanhoitovakuutuksesta pienenee	Valtion menot alenevat	513
Palkansaajien työttömyysvakuutusmaksu ja päivärahamaksu alenevat	Kasvattaa ansiotuloveron tuottoja	385
Työnantajien työttömyysvakuutusmaksun alenema	Kasvattaa yhteisöveron tuottoja	69
Työnantajien sairausvakuutusmaksun nousu	Heikentää yhteisöveron tuottoja	-79
Työnantajien työttömyysvakuutusmaksun alenema	Pienentää julkistyönantajien vakuutusmaksuja	88
Työnantajien sairausvakuutusmaksun nousu	Kasvattaa julkistyönantajien vakuutusmaksuja	-121
Yhteensä		**917**

Sairauspäivärahan laskentakaavan muutos

- Sairauspäivärahan laskukaavan muuttaminen ehdotetulla tavalla merkitsisi sitä, että sairauspäivärahan, osasairauspäivärahan ja kuntoutusrahan määrä alenisi tulorajan alentamisesta ja korvausasteen muutoksesta johtuen kaikilla vakuutetuilla, joiden vuositulot olisivat yli 27 633 euroa vuoden 2024 tasossa.
- Alle 27 633 euron vuosituloilla esityksellä ei olisi vaikutusta.
- Leikkauksen suuruus kasvaa sekä euromääräisesti että suhteellisesti tulotason kasvaessa.
- Esityksellä ei puututa sairauspäivärahan vähimmäistasoon

Sairauspäivärahan laskentakaavan muutos

- Sairauspäivärahan saajista suurempi osuus naisia kuin miehiä. Miesten keskimääräinen päiväraha suurempi ja sairauspäivärahakaudet keskimäärin pidempiä.
- Keskimääräiset sairauspäivärahakaudet ovat ylemmissä tuloluokissa lyhyempiä
- Sairauspäiväraha on verotettavaa tuloa. Vaikutukset nettotuloihin ovat esitettyjä bruttoleikkauksia pienemmät.

Tuloluokka	Saajat	Päivät/saajat	e/pv	e/saaja vuodessa (vakuutetulle maksetut)
Yhteensä	306 170	49	60,02	-149
Miehet	119 999	55	62,34	-238
Naiset	186 171	45	58,20	-91
0–26300	113 365	67	40,56	0
Miehet	39 708	77	39,61	0
Naiset	73 657	61	41,20	0
26300–35000	79 919	41	69,95	-158
Miehet	24 524	49	70,41	-269
Naiset	55 395	37	69,68	-108
35000–45000	60 384	38	81,27	-273
Miehet	26 281	45	81,30	-403
Naiset	34 103	33	81,23	-172
45000–55000	27 293	36	87,89	-257
Miehet	14 273	40	87,85	-338
Naiset	13 020	31	87,94	-168
55000–75000	17 795	35	96,40	-284
Miehet	10 712	37	96,40	-330
Naiset	7 083	32	96,39	-214
75000–95000	4 444	35	110,06	-342
Miehet	2 697	36	109,78	-379
Naiset	1 747	33	110,51	-286
95000–	3 051	36	137,86	-486
Miehet	1 829	38	138,63	-537
Naiset	1 222	33	136,55	-410

Sairauspäivärahan laskentakaavan muutos

- Laskentakaavan muutos alentaa sairauspäivärahan kuluja bruttona noin 120 milj. euroa
  - Säästöstä toteutuu noin 77 miljoonaa euroa vuonna 2025. Säästö toteutuu täysimääräisesti vuodesta 2026 alkaen.
- Nettosäästö julkiseen talouteen noin 59 milj. euroa

Bruttosäästö (sairauspäiväraha + osasairauspäiväraha)	**120**
Julkisen sektorin työnantajille maksettavien etuuksien pienentyminen	-28
Yhteisöverotulojen pienentyminen	-6
Ansiotuloverotulojen pienentyminen	-28
Yleisen asumistuen ja toimeentulotuen menojen kasvu	-1
Kuntoutusrahamenojen pienentyminen	2
Nettosäästö julkiselle taloudelle	**59**

Vaikutukset kuntiin ja hyvinvointialueisiin

- Sairauspäivärahan laskukaavan muutos kohdistuu myös kuntatyönantajille maksettaviin sairauspäivärahoihin, mutta kanavointiratkaisu nettona pienentää kuntien työnantajakustannuksia. Kanavoinnin aiheuttamat muutokset verotukseen kasvattavat myös kuntien ansiotuloverotuloja. Yhteensä kuntatalouden arvioidaan vahvistuvan yli 90 miljoonalla eurolla, kun huomioidaan myös vuoden 2024 alusta toteutettu kanavointiratkaisu.
- Kanavointiratkaisulla ei ole käytännössä vaikutusta hyvinvointialueiden talouteen, sillä hyvinvointialueiden kuvattu työantajamaksujen kevenemä tulisi huomioiduksi likimain samassa suhteessa niiden rahoituksen vähenemisenä hyvinvointialueindeksin kautta.
- Sairauspäivärahaan ehdotettu säästö vähentäisi hyvinvointialueiden saamia sairauspäivärahakorvauksia noin 19 miljoonalla eurolla. Siten hyvinvointialueiden rahoitustasapaino heikkenisi vastaavalla summalla esityksen myötä, mutta myöhemmin hyvinvointialueiden rahoituksen jälkikäteistarkistuksessa uudistuksen vaikutus tulisi huomioiduksi omalla painollaan.

Kiitos!

Sosiaali- ja terveysministeriö